

**UCHWAŁA NR XXXVI / 303 / 2017
RADY GMINY CZERNICA
z dnia 15 grudnia 2017 r.**

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Czernica na 2018 rok**

Na podstawie art.18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2017r. poz. 1875) oraz art.4¹ ust.2 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2016r. poz.487 ze zm.) i art. 10 ust.2 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity Dz. U. z 2017r. poz. 783 ze zm.) Rada Gminy Czernica uchwała co następuje:

§1. Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Czernica na 2018r. w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§2. Wykonanie Uchwały powierza się Wójtowi Gminy Czernica.

§3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2018r.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY CZERNICA
Leszek Kusiak

**RADA GMINY
CZERNICA**

Załącznik nr 1
do uchwały Nr XXXVI/303/2017
Rady Gminy Czernica
z dnia 15 grudnia 2017r.

**GMINNY PROGRAM
PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA
NARKOMANII W GMINIE CZERNICA
NA 2018 ROK**

Czernica, grudzień 2017

I. Wprowadzenie

Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz narkomanii należy do zadań własnych gminy. Ich realizacja prowadzona jest w postaci Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii uchwalonego corocznie przez radę gminy.

Zadaniem Programu jest zapobieganie powstaniu nowych problemów alkoholowych i narkomanii, zmniejszenie rozmiarów tych które aktualnie występują oraz zwiększenie zasobów niezbędnych do pokonywania problemów już istniejących. Alkoholizm i narkomania są chorobami społecznymi i jak każde inne choroby wymagają leczenia. Proces ten jest długotrwały, wymagający wiele wysiłku i wytrwałości nie tylko od osób uzależnionych, ale także od osób je otaczających i instytucji zajmujących się problematyką uzależnień i profilaktyką. Profilaktyka to formowanie rozwijających i wspierających zdolności do wszechstronnego, konstruktywnego rozwoju we wszystkich sferach życia, zapobiegające niepożądanym zjawiskom w rozwoju i zachowaniu ludzi.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2018 rok określa sposób wykonania zadań własnych gminy wynikających z zapisu ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii. Obszary wskazane w ustawach będą realizowane w takim zakresie, w jakim jest to możliwe ze względu na środki posiadane w budżecie oraz lokalne potrzeby i inne zasoby.

Program charakteryzuje się wielopłaszczyznowym podejściem do kwestii profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, a kierunki działań w nim określone stanowią rozwinięcie i kontynuację wypracowanych strategii podejmowanych w latach poprzednich.

II. Podstawy prawne programu

Program jest integralną częścią Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014-2025 w Gminie Czernica i jest zgodny z przesłankami:

- 1) ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2016r. poz. 487 ze zm.),
- 2) ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity Dz. U. z 2017r. poz. 783 ze zm.),
- 3) ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity Dz. U. z 2015r. poz. 1390),
- 4) ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz.U. z 2017r. poz.697 ze zm.),
- 5) ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2017r., poz. 1769 ze zm.),

- 6) Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Czernica na lata 2012-2020.

II. Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Czernica

Zespół uzależnienia od alkoholu jest schorzeniem chronicznym, postępującym i potencjalnie śmiertelnym. W świetle nowoczesnej wiedzy uzależnienie od alkoholu jest chorobą wieloczynnikową, bio-psycho-społeczną, uszkadzającą funkcjonowanie człowieka w sferze somatycznej, psychologicznej, społecznej i duchowej. Według Światowej Organizacji Zdrowia alkohol znajduje się na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia populacji. Na podstawie raportów z badań szacuje się, że w Polsce jest około 800 tys. osób uzależnionych od alkoholu tj. około 2% populacji, zaś pijących szkodliwie od 2-2,5 mln osób. Większość ludzi spożywających alkohol robi to w sposób rozsądny i powściągliwy, jednak pewna część ludzi nadużywa alkoholu, co powoduje w sposób nieuchronny dużą ilość szkód i zagrożeń dla nich i dla osób z otoczenia. Występują one we wszystkich społeczeństwach. Wielkość tych szkód jest związana z rozmiarami i stylem spożywania napojów alkoholowych, ale zależy również od skuteczności i zasięgu działań profilaktycznych i naprawczych.

Szkody powodowane przez alkoholizm, jak i ryzykowne oraz szkodliwe spożywanie alkoholu występują w wielu wymiarach:

- 1) jednostkowym (oddziałują negatywnie na zdrowie fizyczne i psychiczne osób pijących),
- 2) społecznym (negatywne oddziaływanie na zdrowie fizyczne i psychiczne członków rodzin, przemoc w rodzinie, zakłócenia bezpieczeństwa publicznego, przestępczość, ubóstwo, bezrobocie etc),
- 3) ekonomicznym (koszty: leczenia osób uzależnionych jak i współuzależnionych, systemu pomocy społecznej, zaangażowania wymiaru sprawiedliwości, przedwczesnej umieralności, spadek wydajności pracy etc).

W diagnozowaniu uzależnienia uczestniczą zarówno lekarze psychiatry, psychologowie kliniczni jak i specjaliści psychoterapii uzależnień. Z osobami uzależnionymi pracuje się bardzo trudno. Uzmysłowienie im szkód, które powodują u nich nadużywanie alkoholu, wzbudzanie nadziei na zmianę i zmotywowanie ich do podjęcia leczenia to długi i mozolny proces. Podstawową metodą leczenia uzależnienia jest psychoterapia uzależnienia, która obejmuje zajęcia indywidualne oraz grupowe. Natomiast leczenie medyczne jest formą wspomagającą psychoterapię i nakierowaną na usuwanie powikłań spowodowanych szkodliwym używaniem alkoholu oraz leczeniem współwystępujących zaburzeń. Na ilość i częstotliwość picia mogą mieć wpływ czynniki społeczne. Należą do nich m.in. określony wzorzec spożywania alkoholu w danym środowisku, przekonań na temat jego wpływu na samopoczucie. Istotne znaczenie ma również cena alkoholu oraz jego dostępność w lokalnym środowisku.

Diagnoza problemów alkoholowych i narkomanii w Gminie Czernica została oparta na badaniu źródeł zastanych, takich jak dane statystyczne Gminnej Komisji Rozwiązywania

Problemów Alkoholowych, Ośrodka Pomocy Społecznej, Punktu Konsultacyjnego, Zespołu Interdyscyplinarnego, Sądu Rejonowego w Oławie i Komisariatu Policji we Wrocławiu oraz analizie wyników badań ankietowych przeprowadzonych w 2014 roku w placówkach szkolnych i wśród mieszkańców gminy.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w szczególności inicjuje działania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, należących do zadań własnych gminy zawartych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. Komisja w szczególności rozpatruje sprawy związane z procedurą zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego; motywuje osoby uzależnione do podjęcia leczenia, poddania się badaniom w celu określenia stopnia uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego, kieruje wnioski do sądu o nałożenie obowiązku leczenia odwykowego osób, które w związku z nadużywaniem alkoholu demoralizację nieletnich, zakłócają spokój i porządek rodzinny, publiczny, stosują przemoc wobec domowników. Komisja zgodnie z ww. ustawą opiniuje wnioski o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w zakresie zgodności z uchwałami rady gminy dot. usytuowania oraz liczby punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych. Komisja dokonuje kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania warunków sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych.

Do października 2017r. do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wpłynęło 21 wniosków (tj. o 3 wnioski więcej niż w 2016r.) o zastosowanie procedury leczenia odwykowego wobec 21 osób nadużywających alkoholu, w tym: 14 wniosków wpłynęło od członków rodziny osób nadużywających alkoholu, 4 wnioski od pracowników socjalnych, 2 od kuratora sądowego, 1 wniosek od dzielnicowego. Komisja do października 2017r. wystosowała 69 zaproszeń do osób nadużywających alkoholu celem przeprowadzenia rozmów profilaktycznych i motywujących do dobrowolnego podjęcia leczenia uzależnienia. Zgodnie z kompetencją komisja skierowała 4 wnioski do Sądu Rodzinnego w Oławie o zobowiązanie osób nadużywających alkoholu do leczenia odwykowego, 3 osoby zostały skierowane na dobrowolne badania w zakresie stopnia uzależnienia od alkoholu. W 2017r. komisja wydała 13 postanowień zawierających pozytywne opinie do wniosków podmiotów ubiegających się o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych. Liczbę wniosków skierowanych w poszczególnych latach do GKRPA w Czernicy o objęcie leczeniem odwykowym oraz inne działania komisji wobec osób uzależnionych przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 1. Liczba wniosków skierowanych do GKRPA i działania podejmowane w latach 2014-2017

	2014r.	2015r.	2016r.	do 31.10.2017
Liczba wniosków skierowanych do GKRPA o podjęcie działań wobec osób uzależnionych	15	17	18	21
Liczba zaproszeń na komisję celem	65	74	63	69

przeprowadzenia rozmów motywujących do podjęcia leczenia				
Liczba wniosków skierowanych przez komisję do sądu o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	5	4	5	4
Liczba osób skierowanych na dobrowolne badanie stopnia uzależnienia od alkoholu.	1	3	2	3

Źródło: dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Czernicy

Z powyższych danych wynika, że w latach 2014-2017 liczba wniosków skierowanych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Czernicy o podjęcie czynności zmierzających do objęcia leczeniem odwykowym w każdym roku wzrasta.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Według danych statystycznych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w I półroczu 2017r. z pomocy społecznej ogółem korzystało 155 rodzin (365 osób), w tym: z powodu problemu alkoholowego 33 rodziny (55 osób), z powodu narkomanii 3 rodziny (3 osób) oraz 4 rodziny (9 osób), w których zdiagnozowano przemoc w rodzinie. W ocenie pracowników GOPS wiele rodzin i osób nie przyznaje się do problemu uzależnień i przemocy w rodzinie.

Rodzinom i osobom uzależnionym od alkoholu i od innych środków psychoaktywnych udzielana jest w szczególności pomoc rzeczowa głównie żywność i opał na zimę. Poza pomocą pieniężną i rzeczową pracownicy socjalni w ramach pracy socjalnej kierują wnioski do komisji o objęcie osoby nadużywającej alkoholu leczeniem odwykowym. W ramach pracy socjalnej pracownicy socjalni motywują osoby uzależnione i pijące szkodliwie do podjęcia leczenia, kontaktu ze specjalistami w Punkcie Konsultacyjnym, zawierają kontrakty socjalne oraz pomagają w podjęciu leczenia ustalając terminy z placówkami leczenia odwykowego na przyjęcie osób uzależnionych na oddział. Pracownicy socjalni w zakresie pomocy osobom i rodzinom osób uzależnionych współpracują ze specjalistami – komisją, psychologiem i terapeutą w punkcie.

Tabela nr 2. Liczba rodzin oraz powody korzystania z pomocy społecznej w latach 2014-2017

Rok	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej - ogółem	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej- powód: alkoholizm	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej powód: narkomania	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej- powód przemoc
2014	219	37	3	3
2015	207	37	4	3
2016	191	37	5	3
do 3.10.2017	155	33	3	4

Źródło: dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czernicy

Analizując dane z tabeli nr 2 można zauważyć, że liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2014-2017 maleje, natomiast rodzin korzystających ze świadczeń GOPS z powodu alkoholizmu i przemocy w rodzinie utrzymują na stałym poziomie. W 2017r. o jedną osobę wzrosła liczba rodzin ubiegających się o świadczenia z powodu przemocy.

Punkt Konsultacyjny

W Punkcie konsultacyjnym mieszkańcy Gminy Czernica mogą skorzystać z bezpłatnej pomocy specjalistycznej prawnika i psychologa. W punkcie udzielane są porady oraz konsultacje specjalistyczne w szczególności dla osób dotkniętych problemem uzależnienia i współuzależnienia od alkoholu, narkotyków, osobom u których występuje przemoc w rodzinie oraz rodzinom u których występują problemy opiekuńczo wychowawcze. Porad i konsultacji udzielają prawnik i psycholog specjalista do spraw uzależnień. W zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przemocy w rodzinie porad i konsultacji udzielają również Przewodnicząca Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przewodnicząca Zespołu Interdyscyplinarnego. W 2016r. prawnik świadczący porady prawne w Punkcie udzielił ogółem 122 porady prawne, a psycholog świadcząca pomoc psychologiczną udzieliła ogółem 160 porad. W pierwszym półroczu 2017r. psycholog udzieliła 85 porad psychologicznych, w tym 74 konsultacji w zakresie uzależnień od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych. Psycholog udzieliła również 11 porad osobom współuzależnionym oraz 13 osób skierowała na leczenie odwykowe.

Grupa wsparcia AA

Od 1 lipca 2015r. w siedzibie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej odbywają się spotkania grupy wsparcia osób zachowujących abstynencję od alkoholu. Grupę wsparcia prowadzi psycholog– terapeuta. Spotkania odbywają się raz w tygodniu. W zajęciach grupy w roku 2015 uczestniczyło ogółem 14 osób, w 2016r. liczba osób uczestniczących w spotkaniach grupy wsparcia wynosiła 10 osób, natomiast w pierwszym półroczu 2017r. w spotkaniach uczestniczyło 22 osoby, tj. o ponad 100 % więcej w porównaniu do 2016 roku.

Zespół Interdyscyplinarny na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie Czernica

Przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, a władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równie traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności. Przemoc w rodzinie jest problemem, który może dotknąć każdego człowieka. Nie ma znaczenia ani wiek, ani rodzaj wykształcenia, ani wykonywany zawód czy pozycja społeczna. Zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego w szczególności jest podejmowanie interwencji w przypadku występowania przemocy domowej i uruchomienia procedur mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku oraz monitorowanie sytuacji rodzinnych, w których dochodzi do przemocy, a w szczególności organizowanie współpracy służb.

Dane statystyczne uzyskane od Zespołu Interdyscyplinarnego przedstawiają się następująco:

Tabela nr 3. Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” w latach 2014-2017

Rok	Liczba rodzin, u których wszczęto procedurę „Niebieskie Karty”	Liczba osób objętych pomocą Grupy roboczej/Zespołu
2014	11	34
2015	15	69
2016	20	79

Źródło: dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czernicy

Analiza powyższych danych pokazuje, że co roku zwiększa się liczba rodzin, u których zostaje wszczęta procedura „Niebieskie Karty” w związku z podejrzeniem stosowania przemocy w rodzinie. W większości przypadków ‘Niebieską Kartę- A’ wypełniają funkcjonariusze Policji oraz przedstawiciele GOPS-u- pracownicy socjalni, podczas wykonywania swoich obowiązków służbowych. Uzależnienie od alkoholu zwiększa ryzyko wystąpienia przemocy w rodzinie, jednak nie oznacza to, że jego nadużywanie stanowi przyczynę przemocy. W roku 2014 na 11 założonych Niebieskich Kart, w 8 przypadkach w rodzinie występował problem z nadużywaniem alkoholu. W roku 2015 na 15 wszczętych procedur, w 6 zdiagnozowano pojawienie się alkoholu. Natomiast w ubiegłym roku na 20 rodzin, w 16 występował alkohol lub inne środki psychoaktywne.

Sąd Rejonowy w Oławie

Dane statystyczne uzyskane z Sądu za rok 2015 oraz od 1 stycznia do 30 czerwca 2016r. przedstawiają się następująco:

1. W sprawach dotyczących leczenia odwykowego. W roku 2015 objęto leczeniem odwykowym 6 osób, w tym 5 spraw – leczenie w poradni odwykowej, 1 sprawa – leczenie zamknięte. W pierwszym półroczu roku 2016 objęto leczeniem 14 osób, w tym 6 spraw z roku poprzedniego i 8 spraw nowych (6 spraw – leczenie w poradni odwykowej oraz 2 sprawy – leczenie zamknięte).
2. Ilość osób przebywających na warunkowym przedterminowym zwolnieniu z dozorem kuratora. W 2015r. objęto 6 osób dozorem kuratora, natomiast w pierwszym półroczu 2016 dozorem kuratora objęto 5 osób.
3. Ilość osób posiadających warunkowe zawieszenie kary z dozorem kuratora. W roku 2015 objęto 16 osób dozorowanych posiadających warunkowe zawieszenie kary, a w drugim kwartale roku 2016, 10 osób dozorowanych.
4. Ilość spraw nieletnich poddanych nadzorowi kuratora w postępowaniu o czyn karalny bądź demoralizację:
 - a) na dzień 31.12.2015 – 5 spraw
 - b) do 30 czerwca 2016 – 7 spraw
5. Ilość spraw opiekuńczych, w których ograniczono rodzicom wykonywanie władzy rodzicielskiej. Na koniec roku 2015 było 16 spraw, w których ograniczono rodzicom

wykonywanie władzy rodzicielskiej, w tym brak spraw, w których podstawą ograniczenia jest uzależnienie od alkoholu. W 2016r. toczyło się 19 spraw, w tym brak jest spraw, w których podstawa ograniczenia jest uzależnienie od alkoholu.

Komisariat Policji Wrocław Osiedle

Liczba interwencji i kolizji drogowych spowodowanych przez osoby pod wpływem alkoholu. Dane statystyczne otrzymane z Policji:

	Rok 2015	od 1 stycznia do 30 czerwca 2016
Interwencje domowe, gdzie sprawca działał pod wpływem alkoholu/narkotyków	26	6
Liczba osób zatrzymanych do wytrzeźwienia – sprawcy awantur domowych	19	1
Kolizje drogowe spowodowane pod wpływem alkoholu/narkotyków	4	1

Placówki Wsparcia Dziennego

Placówki Wsparcia Dziennego prowadzone w formie Środowiskowych Świetlic Profilaktycznych „Kuźnia” są placówkami dla dzieci w wieku od 5 do 18 lat zamieszkałych na terenie gminy, w szczególności dzieci z rodzin niewydolnych wychowawczo, dotkniętych problemem uzależnień. Na mocy obowiązujących przepisów prowadzenie Placówek finansowane jest z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. W Gminie Czernica do czerwca 2017r. funkcjonowały cztery placówki wsparcia dziennego prowadzone w formie środowiskowych świetlic profilaktycznych „Kuźnia”: w Czernicy, Kamieńcu Wrocławskim, Gajkowie i Ratowicach. Na podstawie uchwały Rady Gminy Czernica od lipca 2017r. funkcjonują trzy placówki wsparcia dla dzieci w Kamieńcu Wrocławskim, Gajkowie i Czernicy. W Ratowicach realizowany jest program profilaktyczny. Programy profilaktyczne realizowane były również od czerwca 2016r. w Chrzastawie Wielkiej, od lutego 2017r. w Wojnowicach i Jeszkowicach. Od lutego 2017r. do lipca 2017r. program był również realizowany w Krzykowie. Program realizowany jest po przeprowadzeniu diagnozy środowiska lokalnego oraz na prośbę mieszkańców poszczególnych miejscowości. Głównym zadaniem placówek jest tworzenie warunków rozwoju osobistego, zapewnienie dzieciom i młodzieży opieki i wychowania, pomocy w nauce, organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego, zabawy, zajęć sportowych oraz pobudzanie i rozwój ich zainteresowań z uwzględnieniem programu profilaktycznego w zakresie uzależnień. Liczba dzieci zadeklarowanych do stałego

uczestnictwa w zajęciach świetlicowych w 2016r. wynosiła 175 osób (o 139 deklaracji więcej jak w roku 2015), a w roku 2017r. to 225 deklaracji. Inne dzieci niezdeklarowane korzystały nieregularnie. Największy udział dzieci w świetlicach zaobserwowano w okresie ferii zimowych oraz wakacji. Należy zauważyć, że zwiększa się zainteresowanie programem oferowanym przez placówki wsparcia dziennego.

Analiza wyników badań ankietowych

W grudniu 2015r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czernicy przeprowadził badania ankietowe obejmujące dwie grupy: uczniów gimnazjów i dorosłych mieszkańców z terenu gminy Czernica.

W badaniu uczniów wzięło udział 109 osób, w tym 55 chłopców i 54 dziewczyny. Z przeprowadzonych badań wynika, że zdecydowana większość ankietowanej młodzieży spożywała już alkohol w swoim życiu, a pierwszy kontakt z alkoholem następował w przedziale pomiędzy 13 a 15 rokiem życia. Najczęściej badani spożywali alkohol w domu podczas uroczystości rodzinnych i było to głównie piwo. Największy procent młodych ludzi spożywa alkohol, ponieważ go lubi. Natomiast w kwestii narkotyków wynika, że przeważająca część badanych nie próbowała nigdy zażywać narkotyków. W przypadku kłopotów z nadużywaniem alkoholu i narkotyków młodzi respondenci szukaliby u rodziców i specjalistów. Na pytanie dotyczące zajęć profilaktycznych wskazali, że najskuteczniejszą formą zajęć byłyby rozmowy z osobami, którym udało się uwolnić od nałogu oraz warsztaty i zajęcia z terapeutami do spraw uzależnień.

Z danych uzyskanych podczas badań ankietowych wśród mieszkańców gminy wynika, że uzależnienie od alkoholu to jeden z najpoważniejszych problemów występujących w naszej gminie. W hierarchii problemów 32 % ankietowanych wskazano na uzależnienie od alkoholu, 19 % uzależnienie od komputerów, niepełnosprawność i bezrobocie po 11 %, ubóstwo 10 %, przemoc w rodzinie 10 % i zażywanie narkotyków 3 %. Znaczna część respondentów (85 %) nie słyszała o sprzedaży napojów alkoholowych osobom nieletnim, a 61 % respondentów stwierdziła, że młodzież ma utrudniony dostęp do alkoholu.

Ponad ¾ ankietowanych wskazało Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej jako instytucję, w którym osoby uzależnione od alkoholu i narkotyków mogą uzyskać pomoc. Natomiast 21 % respondentów wymieniło inne placówki jak szkoła, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Urząd Gminy oraz grupa AA.

Wnioski

Powyższe dane instytucji oraz wyniki analizy badań ankietowych pozwalają postawić diagnozę, że aktualnie występujące problemy alkoholowe i towarzyszące im negatywne zjawiska wymagają dalszych intensywnych, skoordynowanych i spójnych przedsięwzięć instytucji oraz społeczności lokalnej, zmierzających do ograniczenia spożywania napojów alkoholowych i innych zjawisk patologicznych oraz prowadzenia różnych form działań

interwencyjnych i profilaktycznych, skierowanych do osób dorosłych oraz dzieci i młodzieży, w celu zminimalizowania występowania problemów alkoholowych w ich dorosłym życiu.

Z obserwacji pracowników socjalnych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, członków Zespołu Interdyscyplinarnego i Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz innych specjalistów wynika, że w rodzinach, w których występuje nadużywanie alkoholu często pojawia się również przemoc w rodzinie oraz zaniedbywanie dzieci związane z niewydolnością opiekuńczo- wychowawczą ich rodziców. Stąd działania programu powinny być w szczególności skierowane na pomoc osobom uzależnionym w podjęciu leczenia, pomoc członkom rodzin osób uzależnionych, profilaktykę uzależnień oraz wsparcie dzieci, w szczególności z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.

V. Adresaci programu

Adresatami programu są mieszkańcy Gminy Czernica, a w szczególności następujące grupy osób:

1. Osoby uzależnione od narkotyków i alkoholu oraz osoby pijące szkodliwie.
2. Dzieci i młodzież szkolna (w tym dzieci ze środowiska zagrożonego uzależnieniem).
3. Rodziny (w tym osoby współuzależnione) oraz najbliższe otoczenie osób z problemem alkoholowym i narkomanii.
4. Rodziny w których występuje przemoc w rodzinie oraz niewydolność opiekuńczo- wychowawcza.

VI. Cele i zadania programu

Nadrzędnym celem programu jest ograniczenie zdrowotnych i społecznych skutków, które związane są z nadużywaniem napojów alkoholowych oraz innych środków psychoaktywnych, tworzenie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z istniejącymi trudnościami.

Cele szczegółowe:

1. Zwiększenie dostępności do instytucji wspomagających proces leczenia oraz rehabilitacji osób nadużywających substancji psychoaktywnych ich rodzin.

Cel będzie realizowany poprzez działania:

- 1) Udzielanie wsparcia edukacyjnego, emocjonalnego, prawnego, psychologicznego, rodzinnego, terapeutycznego dla osób z problemem alkoholowym i problemem narkomanii oraz przemocy w rodzinie.
- 2) Motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia terapii w placówkach leczenia odwykowego oraz osób stosujących przemoc do udziału w zajęciach korekcyjno- edukacyjnych.
- 3) Udzielanie wsparcia dla osób po zakończonej terapii odwykowej.

- 4) Prowadzenie poradnictwa i udzielanie wsparcia dla członków rodzin, w których występuje problem alkoholowy, narkomanii i przemocy.
- 5) Udzielanie wsparcia psychologicznego dzieciom z rodzin, gdzie występuje problem z alkoholem, narkotykami i przemocą.
- 6) Udzielanie pomocy prawnej zmierzającej do ochrony przed następstwami nadużywania alkoholu i narkotyków przez osoby najbliższe oraz stosowaniem przemocy w rodzinie.

Cel szczegółowy oraz działania wpisują się w obszar zadań ustawy tj. zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz osób zagrożonych uzależnieniem jak również udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i problemy narkomani, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

2. Wzrost skoordynowanych działań profilaktycznych, informacyjnych, edukacyjnych i szkoleniowych

Cel będzie realizowany za pomocą działań:

- 1) Systematyczne prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych dla społeczności lokalnej o miejscach i instytucjach zajmujących się niesieniem pomocy osobom w kryzysie.
- 2) Organizowanie i prowadzenie dla dzieci i młodzieży na terenie szkół różnych form zajęć i programów profilaktycznych, m.in. polecanych przez PARPA, Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Ośrodek Rozwoju Edukacji i Instytut Psychiatrii i Neurologii.
- 3) Organizowanie spotkań, warsztatów, zajęć edukacyjnych i informacyjnych dla rodziców.
- 4) Szkolenie członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, członków Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych, pracowników socjalnych i innych specjalistów zajmujących się profilaktyką i edukacją oraz wsparciem dzieci i dorosłych.
- 5) Szkolenie sprzedawców napojów alkoholowych m.in. w zakresie kontroli wieku osób kupujących alkohol.
- 6) Organizowanie pozalekcyjnych zajęć dla dzieci i młodzieży z grup ryzyka poprzez prowadzenie placówek wsparcia dziennego w formie opiekuńczo- wychowawczej i dożywianie dzieci uczęszczających na zajęcia.

Cel drugi wpisuje się w zadanie ustawy z zakresu „prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomani, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowo- rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na

rzecz dożywiania dzieci i młodzieży uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo- wychowawczych i socjoterapeutycznych”

3. Ograniczenie sprzedaży napojów alkoholowych osobom nieletnim

Cel będzie realizowany poprzez:

- 1) Prowadzenie kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń zgodnie z zapisami ustawy.

Cel trzeci wpisuje się w obszar działań ustawy podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art.13¹ i art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

VII. Realizator programu

Realizatorem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Czernica na 2018 rok jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czernicy.

Realizator programu współpracuje Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz policją, szkołą, sądem, służbą zdrowia, Zespołem Interdyscyplinarnym, organizacjami pozarządowymi, kościołem katolickim i innymi związkami wyznaniowymi oraz innymi podmiotami zajmującymi się problematyką uzależnień.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2018 stanowi kontynuację oraz rozwój wcześniej prowadzonych w gminie działań w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom.

Program uzupełniono o zdobyte przez realizatora programu doświadczenia z realizacji poprzednich programów oraz wnioski wynikające z diagnozy lokalnych problemów. Wskazują one jednoznacznie na konieczność łączenia oddziaływań w zakresie profilaktyki alkoholowej z działaniami zapobiegającymi innym uzależnieniom od środków psychoaktywnych.

Działania programu w szczególności obejmują:

- 1) prowadzenie placówek wsparcia dziennego i finansowanie wydatków związanych z ich działalnością,
- 2) obsługę Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz finansowanie:
 - badań przeprowadzonych przez biegłych sądowych psychologa i psychiatrę,
 - badań z wydaniem opinii psychologiczno- psychiatrycznej w przedmiocie uzależnienia od alkoholu osób skierowanych na badania przez GKRPA,

- wynagrodzenia dla członków GKRPA za udział w pracach i posiedzeniach komisji w wysokości: przewodniczący komisji 25 % minimalnego wynagrodzenia, członkowie komisji 15 % minimalnego wynagrodzenia obowiązującego w 2018r.,
 - kosztów przejazdów członków GKRPA na szkolenia, oględziny nowych punktów sprzedaży napojów alkoholowych, przeprowadzenia kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych,
- 3) prowadzenie Punktu konsultacyjnego dla mieszkańców gminy i zapewnienie bezpłatnej pomocy specjalistycznej; prawnika, psychologa oraz innych specjalistów w zależności od występujących potrzeb,
 - 4) zapewnienie pomocy terapeutycznej, prowadzenie grup wsparcia dla osób uzależnionych oraz współuzależnionych zagrożonych wykluczeniem społecznym,
 - 5) realizację programów profilaktycznych, w tym promowanie aktywnych form spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież, a także rodziny, organizowanie zajęć, warsztatów, imprez integracyjnych,
 - 6) prowadzenie kampanii w tym antyalkoholowej, antynikotynowej, antynarkotykowej itp., zakup materiałów do kampanii np.: „Postaw na rodzinę”, „Przeciw pijanym kierowcom” itp. – wspieranie lokalnej ludności w organizowaniu szeregu działań mających na celu profilaktykę uzależnień, organizowanie gminnych imprez i programów sportowo – rekreacyjnych,
 - 7) organizacja szkoleń i warsztatów dla nauczycieli, pedagogów, pracowników socjalnych, policjantów, członków GKRPA i Zespołu Interdyscyplinarnego oraz innych specjalistów i grup zawodowych w zakresie problematyki uzależnień i realizowanych zadań programu.

VIII. Finansowanie programu

Gminny Program realizowany będzie przez cały rok kalendarzowy w ramach środków finansowych planowanych w Budżecie Gminy Czernica, stanowiących dochody z tytułu wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Planowane dochody na rok 2018 z tytułu wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wynoszą 210 000,00 zł.

IX. Sprawozdanie z realizacji programu

Sprawozdanie finansowe i merytoryczne z realizacji Gminnego Programu będące integralną częścią rocznego sprawozdania z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej zostanie przedstawione Radzie Gminy Czernica przez kierownika ośrodka w terminie do 31 marca 2019 roku.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY CZERNICA

Leszek Kasiała

UZASADNIENIE

do uchwały Rady Gminy Czernica w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Czernica na 2018 rok

Zgodnie z art. 4¹ ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gmin. Realizacja powyższych zadań prowadzona jest w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych stanowiącego część strategii rozwiązywania problemów społecznych, uchwalanego corocznie przez radę gminy.

Również na podstawie art. 10 ust. 2 i 3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii do zadań własnych gminy należy przeciwdziałanie narkomanii, a realizacja zadań wskazanych w ustawie następuje w oparciu o gminny program przeciwdziałania narkomanii, który uchwała rada gminy.

Zarówno ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi jak i ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii zakłada, iż do zadań własnych gminy należy: zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, udzielanie rodzinom pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie oraz prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych – stąd też tworzy się jeden program zakładający realizację ww. zadań wynikających z obu ustaw.

Realizatorem programu w myśl cytowanych wyżej przepisów jest ośrodek pomocy społecznej, inna jednostka wskazana w programie lub pełnomocnik powołany przez wójta gminy. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wskazany w programie jako realizator jest jednostką merytorycznie przygotowaną do realizacji zadań w zakresie przeciwdziałania i profilaktyki uzależnień, posiada specjalistyczną wiedzę i doświadczenie w pracy z osobami dotkniętymi problemem uzależnień i przemocą w rodzinie. GOPS jest realizatorem Programu od 1 lipca 2015r. GOPS sprawuje również nadzór merytoryczny nad działalnością placówek wsparcia dziennego na terenie gminy, prowadzonych w formie profilaktycznych świetlic środowiskowych „Kuźnia”, które to uchwałą Nr XII/95/2015 Rady Gminy Czernica z dnia 12 października 2015r. z dniem 1 stycznia 2016r. zostały włączone w strukturę ośrodka. Należy dodać, że finansowanie placówek wsparcia dziennego jest elementem niniejszego programu.

W programie została ujęta diagnoza problemów alkoholowych i narkomanii w Gminie Czernica oparta na badaniu źródeł zastanych tj. danych statystycznych instytucji i podmiotów zajmujących się problematyką uzależnień oraz analizie wyników badań przeprowadzonych w grudniu 2015r. w grupie młodzieży gimnazjalnej oraz dorosłych mieszkańców gminy.

Środki na realizację programu pochodzą z opłat wnoszonych przez przedsiębiorców za wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. W roku 2018 w budżecie gminy na realizację programu zaplanowana jest kwota 210 tys. złotych.

Biorąc pod uwagę powyższe przyjęcie programu na rok 2018 jest w pełni uzasadnione.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY CZERNICA

Leszek Kusiak

